

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamp plurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia III. Habita ad populum in basilica sancta Feli[li]citatatis martyris, in
die natalis ejus.

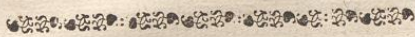
[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

illic subditur : [Et omnis plebs , ut vidit , dedit A
laudem Deo .]

LECTIO sancti Evangelij secundum
Matthæum.

Cap. 12. f

IN illo tempore : Loquente Iesu ad tur-
bas , ecce mater ejus & fratres stabant
foris , quærentes loqui ei . Dixit autem ei
quidam : Ecce mater tua & fratres tui
foris stant , quærentes te . At ille respon-
dens dicenti sibi , ait : Quæ est mater mea
& qui sunt fratres mei ? Et extendens
manus in discipulos suos , dixit : Ecce ma-
ter mea & fratres mei . Quicumque enim
fecerit voluntatem Patris mei qui in celis
est , ipse meus frater , & soror , & ma-
ter est .

HOMILIA III.

Habita ad populum in basilica sanctæ Felicitatis martyris , in die natalis ejus .

Sancti Evangelij , fratres charissimi , brevis est
lectio recitata , sed magnis mysteriorum ponderibus
gravida . Iesus etenim conditor & redemptor
noster matrem se nosse dissimulat : & quæ ei mater
sit , & qui propinqui , non per cognationem carnis
sed per conjunctionem spiritus designat , di-
cens : [Quæ est mater mea , & qui sunt fratres
mei ? Quicumque enim fecerit voluntatem Patris
mei qui in celis est , ipse meus frater , & soror ,
& mater est .] Quibus nobis verbis quid aliud in-
nuit , nisi quod obsequentes jussionibus suis multos
ex Gentilitate colligit , & Judæam , ex cujus carne
est genitus , non agnoscit ? Unde & mater ejus
cum quasi non agnoscitur , foris stare perhibetur :
quia videlicet synagoga idcirco ab auctore suo non
recognoscitur , quia legis observationem tenens ,
spiritalem intellectum perdidit , & sese ad custo-
diam litteræ foris fixit . Sed cum is qui voluntatem
Patris fecerit , soror & frater Domini dicitur , pro-
ter utrumque sexum qui ad fidem colligitur , mirum
non est : mirandum verò valde est , quomodo etiam
mater dicatur . Fideles enim discipulos fratres vocare
dignatus est , dicens : *Ite , nunciate fratribus
meis .* Qui ergo frater Domini fieri ad fidem veni-
endo potuerit , quærendum est quo modo etiam &
mater esse possit . Sed sciendum nobis est , quia qui
Christi frater & soror est credendo , mater efficitur
predicando . Quasi enim parit Dominum , quem
cordi audientis infuderit . Et mater ejus efficitur , si
per ejus vocem amor Domini in proximi mente ge-
neratur . Ad quam rem nobis idoneè confirman-
dam adest beata Felicitas , cujus hodie natalitia ce-
lebramus ; quæ credendo extitit ancilla Christi , &
predicando facta est mater Christi . Septem quippe
filios , sicut in gestis ejus emendatioribus legitur ,
sic post se timuit vivos in carne relinquere , sicut car-
nales parentes solent metuere ne mortuos præmit-
tant . In persecutionis enim labore deprehensa , fi-
liorum corda in amore supernæ patriæ predicando
roboravit : & parturivit spiritu , quos carne pepe-
rerat ; ut predicatione pareret Deo , quos carne pe-
pererat mundo . Considerate , fratres charissimi , in
femineo corpore virile pectus . Ad mortem stetit im-
peterrita . Amittere se in filiis lumen veritatis ti-
muit , si non fuisset orbara . Nunquid ergo hanc fe-
minam martyrem dixerim ? sed plus quam marty-
rem . Certè Dominus , cum de Joanne loqueretur ,

Mat. 28.

dixit : *Quid existis in desertum videre ? Propheta-
tam ? utique dico vobis , & plus quam prophetam .*
Et Joannes ipse requisitus respondit , dicens : *Non
sum propheta .* Qui enim se plus quam prophetam
noverat , esse prophetam negabat . Qui idcirco
plus quam propheta dicitur ; quia propheta offi-
cium est ventura prænunciare , non etiam ostendere .
Joannes verò plus quam propheta est ; quia quem
verbo dixit , digito ostendit . Non ergo hanc femi-
nam martyrem , sed plus quam martyrem dixerim ,
quæ septem pignoribus ad regnum præmissis , to-
ties ante se mortua , ad pœnas prima venit , sed
pervenit octava . Apexit mater & cruciata & im-
peterrita filiorum mortem , spei gaudium adhibuit
dolori naturæ . Timuit viventibus , gavisa est morien-
tibus . Optavit nullum post se relinquere , ne si quem
haberet superstitem , non posset habere consortem .
Nemo ergo ex vobis , fratres charissimi , existimet
quod ejus cor morientibus filiis , etiam carnalis affe-
ctus minimè pulsarit . Neque enim filios , quos car-
nem suam esse noverat , sine dolore poterat morientes
videre : sed erat vis amoris interior , quæ dolorem
vinceret carnis . Unde & passuro Petro dicitur : *Cum
senueris , extendes manus tuas , & alius te cinget , &
ducet quò tu non vis .* Neque enim si plenissimè Pe-
trus nollet , pro Christo pati potuisset : sed marty-
rium , quod per infirmitatem carnis noluit , per vir-
tutem spiritus amavit . Qui dum per carnem ad pœ-
nas trepidat , per spiritum ad gloriam exultat : actum-
que est , ut cruciatum martyrij nolendo voluisset .
Sic nos quoque cum gaudium quærimus salutis ,
amarum poculum sumimus purgationis . Amari-
tudo quidem in poculo displicet , sed restituenda
per amaritudinem salus placet . Amavit ergo juxta
carnem Felicitas filios suos , sed pro amore cele-
stis patriæ mori etiam coram se voluit quos ama-
vit . Ipsa eorum vulnera accepit , sed ipsa in eis-
dem ad regnum prævenientibus exerevit . Rectè
ergo hanc feminam ultra martyrem dixerim ,
quæ toties in filiis desiderabiliter extincta , dum
multiplex martyriam sustinuit , ipsam quoque mar-
tyrij palmam vicit . Fertur apud veteres mos fuisse ,
ut quisquis Consul existeret , juxta ordinem tem-
porum honoris sui locum teneret : at si quis poste-
rius ad Consulatum veniens , Consul non semel ,
sed bis fortasse aut tertio fieret , etiam illos laude
& honore transcenderet , qui non plus quam semel
Consules extitissent . Vicit ergo beata Felicitas mar-
tyres , quæ tot ante se morientibus filiis , pro Chri-
sto frequenter occubuit : quia & amor illius , sola
sua mors minimè sufficit . Consideremus , fratres ,
hanc feminam , consideremus vos , qui membris
corporis viri sumus , in ejus comparatione quid
existimabimur . Sæpe namque agenda aliqua bona
proponimus , sed si unus contra nos vel levissi-
mus sermo ab ore iridentis eruperit , ab intentio-
ne actionis nostræ fracti protinus & confusi resili-
mus . Ecce nos plerumque à bono opere verba re-
vocant : Felicitatem verò à sancta intentione fran-
gere nec tormenta potuerunt . Nos injuriam ma-
ledictionis in autem maledictoris impingimus :
hæc ad regnum etiam per ferrum exiit , nihilque
esse quod obsisteret , æstimavit . Nos ad præcepta
Dominica largiri nostra saltem superflua volumus :
hæc non solum Deo suam substantiam contulit ,
sed pro illo etiam propriam carnem dedit . Nos
cum ex divina jussione filios amittimus , sine conso-
latione lugemus : hæc eos velut mortuos plangeret ,
si non obtulisset . Cum ergo ad illud terribile examen
districtus judex venerit , quid nos viri dicemus ,
cum hujus femine gloriam viderimus ? De debili-
tate mentis suæ quæ tunc erit viris excusatio ,
quando hæc ostendetur , quæ cum sæculo & sexum
vicit ? Sequamur ergo , fratres charissimi , districtam
& asperam Redemptoris viam : usi quippe virtutum
QQqq iij

ita jam plana facta est, ut per eam feminis libeat ambulare. Despiciamus cuncta presentia: nulla sunt etenim in hoc mundo, quæ transire possunt. Turpe sit diligere, quod constat citius perire. Non nos terrenarum rerum amor superet, non superbia inflet, non ira dilaniet, non luxuria polluat, non invidia consumat. Amore nostri, fratres charissimi, Redemptor noster accubuit, & nos amore ejus discamus vincere nosmetipsos. Quod si perfectè agimus, non solum imminentes pœnas evademus, sed unâ cum Martyribus gloriâ remunerabimur. Nam quamvis occasio persecutionis desit, habet tamen & pax nostra martyrium suum: quia etsi carnis colla ferro non subdimus, spiritali tamen gladio carnalia desideria in mente trucidamus, ipso adjuvante, &c.

LECTIO sancti Evangelij secundum Matthæum.

IN illo tempore: *Misit Iesus duodecim discipulos suos, præcipiens eis dicens: In viam gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis: sed potius ite ad oves, quæ perierunt domus Israël. Euntes autem predicare, dicentes, quia appropinquavit regnum caelorum. Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, demones ejicite. Gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris: non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam. Dignus est enim operarius cibo suo.*

HOMILIA IV.

Habita ad populum in basilica sancti Stephani martyris, de Apostolis.

CUM constet omnibus, fratres charissimi, quia Redemptor noster in mundum pro redemptione Gentium venit, cum Samaritanos quotidie ad fidem vocari conspiciamus: quid est quod in prædicationem discipulos mittens, dicit: *[In viam Gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis: sed potius ite ad oves, quæ perierunt domus Israël.]* Nisi hoc quod ex facti fine colligimus: quia prius soli Judææ voluit, & postmodum cunctis Gentibus prædicari: ut dum illa converti vocata renueret, prædicatores sancti ad vocationem Gentium per ordinem venirent: quatenus Redemptoris nostri prædicatio à propriis repulsa, Gentiles populos quasi extraneos quæreret: & quod Judæis fiebat in testimonium, hoc Gentibus gratiæ esset incrementum. Erant enim tunc qui de Judæa vocandi essent, & de Gentibus vocandi non essent. Nam & in Apostolorum actibus prædicante Petro legimus & prius Hebræorum tria millia, & postea quinque millia credidisse. Et cum prædicare Apostoli Gentibus in Asia voluissent, per Spiritum prohibiti esse memorantur: & tamen ipse Spiritus, qui prius prædicationem prohibuit, hanc Asianorum cordibus postmodum infudit. Nam diu est quod Asia cuncta jam credit. Idcirco ergo prius prohibuit, quod postmodum fecit: quia tunc in illa erant qui salvandi non erant. Tunc in illa erant, qui necdum ad vitam reparari merebantur, nec tamen gravius de contempta prædicatione judicari. Subtili ergo occultoque judicio à quorundam auribus prædicatio sancta subtrahitur; quia suscitari per gratiam non merentur. Unde necesse est, fratres charissimi, ut

A in omni quod agimus, omnipotentis Dei super nos consilia occulta timeamus: ne dum mens nostra exterius fusa, à sua se * voluptate non revocat, intus contra eam iudex terribiliter adversa disponat. Quod bene Psalmista intuens, ait: *Venite & videte opera Domini, quam terribilis in consiliis super filios hominum.* Vidit namque quod alius misericorditer vocatur, alius iustitia exigente repellitur. Et quia alia parcendo Dominus, alia irascendo disponit, expavit quod penetrare non potuit. Et quem non solum investigabilem, sed etiam in quibusdam suis sententis inflexibilem vidit, terribilem in consiliis esse memoravit. Missis autem prædicatoribus, quid præcipiatur, audiamus. *[Euntes predicare, dicentes, quia appropinquavit regnum caelorum.]* Hoc jam, fratres charissimi, etiam si Evangelium taceat, mundus clamat. Ruinæ namque illius, voces ejus sunt. Qui enim tot attritus percussionibus, à gloria sua cecidit, quasi jam nobis è proximo regnum aliud quod sequitur ostendit. Ipsi jam & à quibus amatur, amarus est. Ipse ejus ruinæ prædicant quod amandus non est. Si enim ruinam sui domus quassata minaretur, quisquis in illa habitaret, fugeret: & qui stantem dilexerat, recedere quanto citius à cadente festinaret. Si igitur mundus cadit, & nos cum amando amplectimur, opprimi volumus potius, quam habitare: quia nulla nos ratio à ruina illius separat, quos ejus passionibus amor ligat. Facile est ergo nunc jam cum destructa omnia cernimus, animum nostrum ab ejus dilectione disjungere. Sed hoc illo tempore difficillimum fuit, * quo prædicare caelorum regnum invisibile mitebantur, cum longè lateque omnia cernerent florere regna terrarum. Unde & adjuncta sunt prædicatoribus sanctis miracula; ut fidem verbis daret virtus ostensa, & nova facerent, qui nova prædicarent, sicut in hac eadem lectione subjungitur: *[Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, demones ejicite.]* Florente mundo, crescente humano genere, diu in hac vita subsistente carne, exuberante rerum opulentia; quis cum audiret vitam esse aliam, crederet? Quis invisibilia visibilibus præferret? Sed ad salutem redeuntibus infirmis, ad vitam resurgentibus mortuis, carnis munditiam recipientibus leprosis, ereptis à jure immundorum spirituum demoniacis, tot visibilibus miraculis exactis, quis non crederet quod de invisibilibus audiret? Ad hoc quippe visibilia miracula coruscant, ut corda videntium ad fidem invisibilium pertrahant: ut per hoc quod mirum foris agit, hoc quod intus est, longè mirabilius esse sentiat. Unde nunc quoque cum fidelium numerositas excrevit, intra sanctam Ecclesiam multi sunt qui viam virtutum tenent, sed signa virtutum non habent: quia frustra miraculum foris ostenditur, si deest quod intus operetur. Nam juxta magistri gentium vocem: *Linguae in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus.* Unde & idem prædicator egregius inter prædicationis verba dormientem, cadentemque de fenestra Eutychem, atque à vita funditus extinctum, coram cunctis infidelibus orando suscitavit. Meliten veniens, & plenam infidelibus insulam sciens, patrem Publij dysenteria febrilique vexatum, orando sanavit. Peregrinationis verò suæ comitem, & sanctæ prædicationis adiutorem Timotheum ex infirmitate stomachi lassescentem non verbo curavit, sed medicinali arte * reparavit, dicens: *Modico vino mere, propter stomachum & frequentes tuas infirmitates.* Qui ergo infirmum infidelem, & ut credimus, mortuum, una prece salvat, cur & ægrotum socium prece non roborat? Quia nimirum ille foris per miraculum sanandus erat, qui interius vivus non erat: ut per hoc quod exterior porrestas ostenderet, hunc ad vitam interior virtus animaret. Ægrotanti autem fideli socio exhibenda foris signa non fuerant, qui salubriter intus

Al. 2. c. 4.

Al. 26. a

* al. voluntate

psal. 69. b

Ioan. Dia. in vita Greg. lib. 4. c. 65.

* al. quia tunc

1. Cor. 14.

Al. 20. b

Al. 28. b

* al. mederi parat, 1. Tim. 5.